

Előfizetési díj:	
Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy hóra	1 „
Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.	

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:	
Négyezer hasábozott garmond sorára 6 kr.	
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr.	
Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.	
Hirdetéseket felvesznek:	
Bécsben: Oppelk Alajos (Wollzeile 22)	
„ Haasenstein és Vogler (Neue Markt 11.)	
Pestben: Lang Leopold (Erzsebet-ter 9 sz.)	
Nyilvántartási díjak:	
garmond sora után 20 kr. fizetendő.	

Szerkesztői szállás: Belső-farkasutca 76. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények címzendők.		Az értékes cikkek díjaztatnak. Kéziratok nem adatnak vissza.		Kiadó-hivatal: Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések s hirdetések küldendők.	
--	--	--	--	---	--

Előfizetési fölhívás!

„KELET”
politikai és közgazdasági
napilap
hatodik évnegyedére.

Midőn a közelgő új évnegyed küszöbén az előfizetések megújítására kérjük től t. olvasóinkat: talán minden dicsekvés nélkül hivatkozhatunk multunkra.

Mi a józan haladás hívei számára kívántunk független közegyet teremteni, az erdélyi részekben, különös tekintettel az országrész saját viszonyaira, szükségleteire.

Komoly törekvésünk mennyire közelítette meg az előttünk álló magaslatot; a kiadó áldozatkészsége mennyire segítette a sikert; széles körű összeköttetések, elismert kezekből nyert irányítók, önálló tárczánk és közgazdasági rovatunk, eredeti távirataink, sat. mennyire elégtették ki a méltányos követeléseket: mindennek megítélése a t. közönségnek áll. S mi hisszük, hogy e mozgalmas időkben, midőn a közelgő választások által a haza boldogsága, nyugodt fejlődése, vagy hosszú időre való ismételt visszahanyatlása forog kockán, a biztos, következetes haladás hívei nem vonják meg támogatásukat a *Deák-párt* e közlönyétől, mely részéről mindent megtesz, hogy továbbra is kiérdemelje az iránta eddig nyilvánult, mindig fokozódó érdeket, pártolást.

Isten és saját buzgalmuuk segítse pártunkat jövőre is nehéz, de áldásos munkájában!

Kolozsvár, mártz. 23.

Szász Béla,
felelős szerkesztő.

A lap kiállítása körül alólírott kiadó-hivatal minden kitelhetőt elkövet, hogy a t. előfizetők méltó igényei kielégítenek.

Az előfizetési árak a régiek:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.
Félévre 6 frt. Egy hóra 1 frt

Egyes szám ára 5 kr.

8 előfizető után tiszteletpéldánnyal szolgálunk t. gyűjtőinknek.

Végül figyelmeztetjük t. előfizetőinket a különös kedvezményre, melyben, olcsó könyvek megszerzése által, a „Kelet” előfizetői részesülnek.

A „Kelet” kiadóhivatala.

Pest april 13. 1872.

(A.) Toth Vilmos beszéde méltó berekesztése volt az országgyűlés törvényhozói működésének. Egyszerre alig egy óra alatt tönkre tette az mindazon ellenvetést, melyet a baloldal a választási törvényjavaslat ellen csaknem két hónap óta felhozott. Minden többé kevésbé indokolt ellenvetést logikájának éles bonczkése alá vett, darabokra metsette, elemeire szétbontotta a hamis állítások hosszú sorát, melyet az ellenzék néhány hét óta produkált. Megfelelt azon vádra, mért terjeszté oly későn a ház elé a választási törvényjavaslatot. Tényekkel igazolta, hogy saját részéről nem történt mulasztás, hanem a késői tárgyalás oka egyedül abban keresendő, hogy a mult ülésszakot igen fontos reformmunkák vetették igénybe, míg a mostaninak legnagyobb részét az ellenzék a budget igen alá rendelt fontosságú részeinek tárgyalására pazarolta. Az idő kérdése különben itt csak mellékes dolog; a főszempont, melyet a belügyministernek számba kelle vennie, az volt, hogy az új tör-

vény alapján megejtendő választások az aratási idő beállta előtt menjenek végbe. E tekintetben Toth Vilmos megtartotta a kellő elővigyázatot; teljes nyolcz hóval az aratás előtt adta a ház elé a javaslatot, s hogy a baloldali uraknak tettsett a tárgyalást az ülésszak utolsó két havára halasztani, az ismét nem a miniszter hibája. Ha majd a józan közvélemény ítéletet mond az ellenzék üzeméről, úgy a választási törvény tárgyalása előtt és alatt követett erőfeszést is méltóan meg fogja bélyegezni.

Még figyelemre méltóbb szónoklatának azon része, hol a baloldali állítás alaptalanságát mutatja ki, mely szerint a választási törvényjavaslat „jogfosztó” lenne vagy valamely jogosulttól választói jogát elvonta volna. Minden egyes pontra nézve kimutatja e vád alaptalanságát, melyet józan észszel valóban nem is lehet felhozni.

A dolog úgy áll, hogy a baloldali bizottságok könnyelműsége folytán sok helyen oly egyének is nyertek választói jogot, kiket az a törvény alapján nem illet; kik a jogot csak bitorolják, mert adót nem fizetnek, vagyonnal nem bírnak, rendes mesterséget nem űznek, szóval az állam terhehez semmivel sem járulnak. Az ilyen egyének talán elvesztették volna választói jogukat, mi nagyon is óhajtható, mert a jog és kötelesség correlát fogalmak: a ki kötelességet nem teljesít, az jogokra sem számíthat. Sőt Toth Vilmos még tovább ment; kiemelte, hogy a javaslat kétes pontjaira nézve a párt szívesen tett volna némi engedményeket, de az ellenzék nem ment be a részletes tárgyalásba, mert nem akarta megengedni, hogy a Deákpart intenczióinak tisztázását nyíltan manifestálhassa az ország előtt. Azért a közvélemény mégis tudni fogja, melyik pártban keresse az ülésszak eredménytelenségének okát.

E beszéd egészben véve eszmei és alaki tekintetben a legragyonabb bizonyoságot teszi Toth Vilmos szónoki képességéről; nyíltan és elfogulatlanul szól egy nagy ügyről, melyet ellenfeleinek politikai vakága megbuktatott. Mint halljuk a beszéd háromszázezer példányban fog kinyomatni s az országban terjesztetni. Pártunk valóban nem választhatott jobb eszközt a közvélemény fölvilágosítására, mint e beszédet, mely a fontos kérdés előzményeit, a vitás pontok minden részletét a politikai eszély fátylafényének világításában hozza a nemzet elé.

Hattyúdal.

(M. A.) A nagy hatást előidézett beszéd, melylyel a belügyminister ma a választási törvényjavaslat fölött két hónap óta folyó országgyűlési tanácskozásokat befejezte, méltó záradékát képezi a magatartásnak, melyet a többség az utolsó sivar napok alatt mindvégig kitartással folytatott, s teljesen megérdemelte a viharos tetszést, melyben pártja részéről a szónok részesítve lön.

Nem szándékozunk részletes elemzésébe bocsátkozni e kitűnő beszédnek; olvasni fogják azt bizonyára e lapok olvasói is egész terjedelmében. Az országgyűlési többség és kormány szözeata e beszéd a nemzet közvéleményéhez, oly alak- és modorban tartva, hogy mindenki megértheti belőle az indokokat, melyek a kormányt s többséget álláspontjának elfoglalására indították; mindenki a dolgok és helyzet teljes ismeretével mondhat ítéletet fölötte, mondhatja ki a választások alkalmával helyeslését vagy kárhooztását.

A jelen országgyűlés e hattyúdala csak erősíteni volt képes lelkünkben a bizalmat ezen ítélet kedvező volta iránt; a bizalmat nemzetünk józan hazafiasságában, a közel képviselőválasztások jó eredményében.

Két fő szempont húzódik keresztül a belügyminister zárbeszédén: a szigorú igazságosság s engesztelődés szempontja.

Nem éles, hanem csak igazságos e beszéd; azon durva bántalmakra, azon kiméletlenségekre, melyek a választási vita folyamában annyiszor provokálták az elnöki rendreutastást, egy szót sem pazarol a belügyminister. S helyesen teszi; az ily nemtelenségek nem a megtámadottat, hanem a támadót szokták beszenyézni; s száfolgatásuk maga oly fokát feltételezi a figyelembe vételnek, melyre valóban nem érdemesek. A belügyminister e száfolgatás helyett azon következményekre figyelmeztet az ellenzék, a melyeknek elvakítva a pillanatnyi siker, az olcsó diadal esetleges kilátása által, hazánkat kitették. A meggyőződés erejével párosult hazafias aggodalom hangján emelte ki, miszerint az ellenzék megmutatta eljárásával az utat, melyen egy hazafiatlan, egy alkotmányellenes kisebbség diadalmasan ellene szegülhet a törvények alkotmányos megalkotásának. A hazafias önmegtagadás férfiaságával rekeszté be e veszélyes következmények elősorolását azon óhajtság kifejezése, vajha mindez pusztá csalódásnak bizonyulna, vajha egyetlen egy se fogamzana meg az elvetett rossz magvakból.

Az engesztelődés, a békülékenység szelleme hatotta át a belügyminister zárszavait, melyek az ellenzék diadalkoszujának babéraiból olajágakat kívántak a jövő parlament számára.

Teljes szívünkkel óhajtuk mi is a kíváncsalm megvalósulását.

Rómában azon szokás honosult meg, hogy midőn valaki eltávozik falai közül, megízleli a „Fontana di Trevi” kristálytisza vizét, s aztán a forrásba veti poharát egy pénzdarabbal együtt. Egy régi monda szerint biztosítja ezáltal maga számára a visszatérést.

Vajha ily hatása lenne a belügyminister szeliden intő szavainak is. Vajha visszaidéznék azok legalább a jövő törvényhozásba a higgadt tanácskozásnak, az üdvös törvények alkotásának azon feltételeit, melyeket oly sajnosan kellett a közelmúlt napok meddő folyamatában nélkülöznünk.

— Az erdélyi urbéri kártalanítások ügye, mint tudatik, mostanig sem járt le. Mint Erdélynek egyik sérelmét hozták fel ezt azon erdélyi Deák-párti képviselők, kik számára több mint harminczan, Lónyay grófhoz, csakhamar miniszterelnökké történt kinevezése után a már ismert emlékiratot benyújtották. A kárpótlási ügynek egy sincs égetőbb pontja, mint az ugynevezett vegyes szolgálmányok kérdése. — Ellentétben rendelték nyomán ugyanis említett czímen, az államkincstár visszatérítési követeléseket támasztott igen sok birtokos ellen a már nem csak véglegesen odaitélt, de ténylegesen ki is szolgáltatott némely kárpótlási összegeket illetőleg. Az erdélyi képviselők felszólalása folytán a kormány e kérdést újra vizsgálat alá vette. — Egy enquete bizottságot hívott össze, melyben a kormányt képviselni Grois Gusztáv és Szalay István min. tanácsosok, a folyamodók részéről, mint szakértők, b. Bánffy Albert, Berde Móza és Török Albert voltak felkérve. Az enquete-bizottságnak feladatul tűzetett: véleményes jelentést terjesztetni a vegyes szolgálmányok kérdése ügyében a belügyministerium útján a kormány elébe. — Az értekezlet folyó év april 8-kán és 9-kén megtartott, mely alkalommal e fontos tárgynak minden oldalról történt megvitatása után, nevezett képviselők a kolozsvári enquete bizottság véleményét egyhangulag elfogadták. E vélemény következő módozatot ajánl: Vegyes szolgálmányoknak a megváltási kulcs is legyen vegyes: és pedig a könnyebb kiszámíthatóság tekintetéből felerészben a terület, felerészben a taxa vétessék alapul. A miniszterium küldöttei, a képviselők véleményének

meghallgatása után, azonnal beterjesztik jelentéseket; és remélhető, hogy e kérdés véglegesen megoldása már a napokban ministertanács elé fog kerülni. — Sajnos azonban, hogy az enquete-ban a pénzügyministerium nem volt képviselve; mert eddig azon ministerium kebelében támadtak a nehézségek és ez az egy még mindig lehetséges.

Tisza Lajos miniszter nyilatkozata az udvarhelyi szárnypálya ügyében.

Hogy Udvarhelyszék felvirágzására mennyire hatékony lenne oly vaspálya, mely annak területét átvágná, vagy legalább Udvarhely városát érintené, ezt bővebben megvárázni fölösleges; átlátja ezt mindenki, és valószínűsít az óhajta minden józanul ítélő székely. Amde ennek kivitele nem pusztá óhajtság által érhető el.

Alulírott a husvéti ünnepeket Pesten töltvén, kihallgatást nyertem Tisza Lajos közlekedési miniszternél is, kinek a többi közt elmondám vidékünk lakosságának azon óhaját, vajha Udvarhelyszék területe is a vasuti hálózatba bevonatnék.

A miniszter e tárgyban úgy nyilatkozott, miszerint a kormány saját kezdeményezése és a költségek kockáztatása mellett csak oly vaspályavonalat ajánlhat az országgyűlésnek, melyek világgforgalmiak; az ilyen vonalak, ha kiépítésük anyagi veszteséggel járna is, kiépítendő, mert az állam iparát és kereskedelmét, külügyi viszonyait, kulturai és hadászati erejét fejlesztik; ilyen vonal leund a segessvár-brassói, mely a magyar birodalmat keleten Oláh- és Törökországgal, sőt Ázsiával is közelebbi érintkezésbe hozza. Óhajtható ugyan a székelyföldnek is bevonása e világgforgalmi vonalba; de e bevonás már nem a magyar állam, hanem egyenesen a székelyföld különleges érdeke, és csak másod rendben, mint a keleti magyarság pártfogolása, lesz ezen ügy állam-érdeke. Bármennyire is óhajta a közlekedési miniszter a székelyföld fölvirágzását, a földrajzi helyzet nem engedte és nem engedi, hogy a székelyföldön húzódjék át a világgforgalmi vonal; nem lehetséges az sem, hogy Maros Váasárhely Segessvárral vaspálya által egyenes összeköttetésbe hozassék; mert a területi viszonyok azt nem engedik. Csak szárnypálya lehetséges Udvarhelyszék számára; amde a szárnypálya már nem világgforgalmi, és így nem állami érdek többé; ez helyi érdeké törpül, mely nem igényelheti az állam közvetlen gondoskodását. Itt Udvarhelyszék és Udvarhely város közönségének kell a kezdeményezéssel és ajánlatokkal föllépnie; a miniszter azután szívesen hozzájárul ajánlatuk támogatásához, és mennyiben Udvarhelyszék és város közönsége (mint a székelyföld s a magyar birodalom része) a magyar állam pártfogolását igényelheti, mindenesetre az állam anyagi áldozatot is hozand a székeység számára.

A miniszter eme nyilatkozata után azon kérdést intéztem hozzá: mily mérvű ajánlatokkal kellene közönségünknek e cél eléréséhez járulnia? Ő erre elmondá Szarvas város és vidék eljárását, melynek közönsége azon ajánlatot téve, hogy a városhoz vezetendő szárnypályára a pályafő telkét és azon földterületet, melyen a vasut áthalad, ingyen kész átengedni; a földbirtokosok örömmel ajánlák föl telkeik részeit, mert meg vannak győződve, hogy megmaradandó földük ára oly magasra fog a vasut által emelkedni, hogy ingyen felajánlott birtokrészeik elvesztése többszörösen fog az által kárpótoltatni. Cselekedjék így Udvarhelyszék és város közönsége is, ekkor mint Szarvasnak, rövid idő alatt lesz Udvarhelynek is szárnypályája, s a város és vidék anyagilag és szellemileg gyarapodni fog; ő pedig mint székely képviselő és közlekedési miniszter örömmel segitendő elő nemzete felvirágzását.

Felhatalmaztatván a miniszter úrtól eme nyilatkozatának közzétételére, bátor vagyok azt Udvarhelyszék és város közönségének figyelmébe ajánlani. Nem elég az, hogy csak panaszkodjunk a székeység elhagyatottságán; nem elég az, hogy egyik vagy másik országgyűlési képviselőnk elkedvetlenítő interpellációkkal rohanja meg a minisztert: mindez nem vezet célhoz, ha a miniszternek nem teszünk lehetővé a segitést. Neki is a törvények- és szabályokhoz kell alkalmazkodnia, és az állam érdekét nem szabad helyi érdekeknek fölládoznia;

tegyük meg mi a magunkét, ekkor várhatjuk a minisztertől is a további teendőik intézését. Szombathy. *)

Országgyűlés.

Tóth Vilmos belügyér, beszéde a képviselőház ápril 12-iki ülésén.

T. ház! Folyó évi február 22-én és így csaknem két hó előtt kezdődött meg az általános tárgyalás ama javaslat fölött, melyet az 1848-iki V. t. cz. módosítása, szabatosítása és pótlása céljából volt szerencsém alkotmányos tárgyalás végett a t. ház asztalára letenni, — nem tagadom — azon biztos reményben, hogy javaslatomból még ezen országgyűlés alatt törvény lesz, — törvény, melynek hatásért és következményért, szívesen és nyugodt lélekkel vállalom el nemcsak ma de egy későbbi kor előtt is a felelősséget; — elvállaltam volna pedig azért, mert javaslatom alapelveit igazságosoknak, hazánk viszonyait tekintve célszerűeknek és helyeseknek, nemzeti létünk fennállására és biztosítására irányítottaknak tartottam akkor és ma is, dacára mindazoknak, mik az igen t. ellenzék szónokai által a javaslat ellen fölhoztak, dacára mindazoknak, mik a törvényjavaslat tárgyalása alatt e házban történtek.

E hitnek és meggyőződésnek adtam kifejezést a tárgyalás kezdetén tartott beszédemben, midőn kijelentem, hogy kész vagyok megvárni állásomtól, ha a többség javaslatom alapelveit helyesnek nem találja, s azt általánoságban a részletes tárgyalás alapjául el nem fogadná. A t. ház 10 napig tartott beható tanácskozás után javaslatom alapelveit 42 szótöbbséggel elfogadta, nem azért, a mint azt az ellenzék részéről több szónok megjegyzé, mivel én személyes kérdést csináltam belőle, hisz ily nagy ügyben egyes, csekély személynek kérdése szóba sem jöhet, — hanem elfogadta azért, mivel javaslatom alapelveit helyeseknek, célszerűeknek találta. (Zaj balfelől. Jobbfelől: Halljuk! Halljuk!)

Mindezek dacára reményem, hogy javaslatomból még ez országgyűlés alatt törvény lesz, megihusult; megihusult, mivel a kissebség a részletes vitát akként folytatta, hogy javaslatomnak még első szakaszai sem vétethetnek tárgyalás alá, a mit annál mélyebben sajnálom mert dacára annak, hogy az ellenzék javaslatomnak épen első szakaszai ellen intézte leghevesebb és nézetem szerint indokolatlan támadásait, mégis mély meggyőződésem az, miszerint a tanácskozás, ha az a kölcsönös capacitatio szándékából, (Nagy zaj balfelől: Halljuk! Halljuk!) a kölcsönös engesztelékenység eszméjéből indult volna ki, meghozandotta bizonyára a jó, s a ház tagjainak legnagyobb részét ki elégitő s megnyugtató eredményt és mi törvényterünkbe iktathattunk volna oly törvényt, melynek egyes szakaszai theoretikusok által talán megtámadhatók, de melynek gyakorlati előnyei és következményei előttem legalább annyira tisztán állanak, miszerint meg

*) E sorokat az „Udvarhelyből” vesszük át, mert nem csak Udvarhelynek szólnak, hanem minden oly helységnek, melynek szintén ily áspírátioi vannak. Szerk.

A „KELET” TÁRCZÁJA.

Kremsmünsteri Borbála.

Elbeszélés.

Irtá: Mosenthal S. H.

(Folytatás.)

Toni ezt írta:

„Imádot Borbálám!

Örömmre lesz, ha ez írásom tökéletes egészségre és jó állapotban talál. Kedves Borbála, mond meg rögtön anyámnak, hogy káplár lettem. Hogy ez mint történt, később megtudod. Az olaszok átkozott fiúk; a mint megérkezünk, éljent kiáltottak s osztrák érzelműleg viselték magukat, de hátunk mögött mégis reánk lóttek. Mondom neked édesem, egészen felbőszül az ember, ha hallja, mint szidalmaznak benünket. Minden szegletre felírják: „Morte Tedeschi” (itt hiányzott Armhuber József, mivel ő nem értett olaszul, hogy az azt teszi: „halál a németekre.”) Azt tartom, mielőtt eldobja az ember a diót, törje meg s nézze meg, mi van benne; ő is megkísértették volna; ha a császár kielégítette a németeket, lengyeleket, cseheket és szlavonokat, úgy őket is kielégíthette volna. Carlo Alberto megígérte, hogy szabadságunkban segíteni fogja. Tudod édesem, így segítettém én

vagyok győződve, hogy e törvényjavaslat sorsa felett maholnap nyilvánulandó sajnálkozásban épen azok részéről fogok elégtételt nyerni, kik részesei valának amaz eljárásnak, melynél fogva javaslatomból törvény nem lehet. (Mozgás balfelől; élénk helyeslés jobbfelől.)

Hogy pedig javaslatomból ezen országgyűlés alatt, mely mindössze is csak 2 vagy 3 napig fog még együtt maradni, törvény nem lesz, ez már kétségtelű tény, s ha mind a mellett annak védelmére még egyszer felszólalok, ezt ne méltóztatnék másnak tulajdonítani mint azon buzgalomnak, melylyel az ügynek szolgálók, s mely elodázhatlan kötelességemmé teszi, hogy feleljek még egyszer mindazon súlyos, s mondhatom igen gyakran a legkíméletlenebb modorban emelt vádak ellen, melyek kel önök a kormányt és többséget a javaslat tárgyalása alkalmából illeték.

Közvetlen előttem szökött Csernátóy képviselő ur nagyon kíváncsi volt arra, valjon mit fogok mondani ezen beszédemben, és hogy vajjon Jókai képviselő urnak azon kifejezése miszerint én monumentális beszédet akarok tartani, helyén volt-e? Nem akarok én magamnak, t. képviselő ur, monumentumokat alkotni; én egyszerűen tisztázni akarom az állást, melyet a többség és a kormány ezen törvényjavaslatl szemben elfoglalnak. Szeretnék azonban beszédemmel egy monumentumot emelni, de nem a magam, hanem az igen tisztelt baloldali eljárása részére, s igen-igen szeretném, ha e monumentumra ezt írhatnám: Itt nyugszik az urban a magyar baloldali politikája (Élénk hosszas tetszés) jobbfelől. Nagy mozgás balfelől.)

Három vádra kívánok mindenek előtt reáfelelni. Az első az, mely szerint mulasztást vetnek szemünkre azért, mivel a törvényjavaslatot a jelen országgyűlés utolsó szakaszában terjesztettük elő; a második az, mely törvényjavaslatom lényege ellen fordul, s ezen stereotip jellegű nyert két szóban talált kifejezést: „jogfosztás”, „jograblás”; a harmadik az, mely erőszakoskodással vádol minket azért, mivel hogy javaslatomat a kármány és a többség törvényerőre akarta emelni, dacára annak, hogy önök e javaslat törvénynyé emelése ellen oly erős ellenállást fejtettek ki.

Azért szándékozom csupán e három vádra felelni, mivel úgy tapasztaltam, hogy e három vád volt az, melyeknek alkalmazása körül találkoztak az ellenzék igen t. szónokai. Minden egyébben, mit javaslatom ellen felhoztak, annyira nem találkoztak magok az ellenzék t. szónokai, nyilatkozataikban annyira hiányzott az egyetértés, hogy beszédek e részét egyszerűen hallgatással mellőzhetem. (Zugás balfelől. Halljuk! Halljuk! jobbfelől)

Dobsa Lajos képviselő ur, midőn a jobboldali politikáját illetőleg a jelen törvényjavaslat körüli taktikáját kritika alá vette, azt mondta, hogy nem jól tette a jobboldal, hogy oly türelmesen hallgatta végig a tanácskozásokat. Ugy kellett volna neki tennie, mint ama spártnak, ki bal kezében pajzsot tartott védelmére, jobb kezében pedig kardot fogott, hogy sebeket ejtsen az ellenségen.

Én nem vagyok hivatva az igen t. jobboldal eljárását igazolni, de meg akarom adni a t. képviselő urnak azon elégtételt, hogy legalább én részéről csakugyan követem tanácsát. Kijelentem tehát most mindjárt, hogy

is a kerületi főnök gyermekeivel szilvát rázni, a mi lehullott eldugtam és megettem.

Szeretett Borbálám! kétszer voltunk tűzben, de ez még nem volt valódi. A tábornagy Nugent még várni akart, míg többen leszünk együtt s csak meg akarta kísértetni féltünk-e; kedvesem, különös valami az. Eleinte irtalmatlanul retteg az ember, de ha egyszer benne van, gyönyörű a gyilkolás. Nem gondolt az ember többet anyjára, apjára, ezért lettem én oly gyorsan káplár; nem sokat adok arra a pár krajczár s a zsinorra galléromon, de arra többet hajt az ember, ha a katonák tisztelegni kénytelenek, ha előttük elmegyek; ez már csiklandja egy kissé az ember szívét. Abba is beleszólok az ember, a mi leggyalázatosabb a háboruban, hogy az emberek elpusztulnak. Talán mégis jobb lenne háboru nélkül! Tartás fenn a békét, míg a világ tart. De most az egyszer így van, mi nem vagyunk okai, de mint derék austriaiak kívánunk meghalni. Kedvesem, légy hozzám hű, én is az vagyok hozzád, itt sok csinos leány van, de először nem értenek németül és másodsor — ha németül értenének is — én hű maradok hozzád. Kedvesem, ha Alajos a festő szüniőre haza megy, légy oly jó festesd le magad s küld el nekem; jobban esik, ha van mi reád emlékeztessen. Vettem neked egy sor üveg gyöngyöt, valódinak mondják, a csatt rajta kék kőből van. Még eddig van pénzünk elég s vigak vagyunk. Kedvesem, írj nekem rögtön; csókolatom apám és anyám kezét és tisztelem a

midőn az elősorolt 3 vádra felelek, nem fogok csupán a védelemre szorítkozni, hanem vádolni fogok én is. Vádolni fogom önöket három hibával, melyeket e tárgyalás alkalmával elkövettek, s teszem ezt azért, miszerint azután ítélhessen közöttünk a közvélemény, hogy melyik érdemi meg a nemzet bizalmát, s melyik annak megrovását? (Halljuk! Halljuk!)

Nézzünk tehát szemébe a 3 vádnak, s vizsgáljuk meg azok alaposágát? (Halljuk!)

Azt mondták önök, hogy nem kell időben terjesztettük be a törvényjavaslatot. Már az általános vita kezdetén — felelvén Tisza Kálmán igen t. képviselő urnak — elősoroltam az okokat, kiemeltém az akadályokat, melyek miatt nem lehetett e törvényjavaslatot korábban beterjeszteni és tárgyalni, ha csak nem akartuk volna ignorálni a közvélemény nyilatkozatát ama törvényeket illetőleg, melyeknek sürgőssége és elodázhatlansága nemcsak a háznak tagjai, hanem az egész ország által kijelentetett. Vagy kérdem: a birói hatalom gyakorlásáról szóló törvény meghozatala a független bíróságok felállítását nem volt-e alapfeltétele Magyarországnak hitelének, s így az ipar és a kereskedelem fejlődésének? (Nagy nyugtalanság balfelől. Halljuk! Halljuk! jobbfelől. Elnök csenget.)

Hivatkozom e tekintetben mindazon nyilatkozatokra, melyek a mult országgyűlés alatt tartott beszédekben, az ügyvédi egyletek tárgyalásaiban, valamint a napi sajtóban, és magán társalgási körökben pártkülönbség nélkül tétettek. Tovább megyek s kérdem: a törvényhatóságok és községek rendezése nem volt-e ép oly sürgős? Hisz a törvényhatóságok ön maguk is belátták újalakításuk szükségességét, s ez iránt tömegesen folyamodtak a képviselőházhoz s csaknem mindannyian tervezet is nyújtottak be a rendezésre nézve. Árvagy talán az államszámvevőszék felállítását nem nyilvánítták-e pártkülönbség nélkül egy jól rendezett, jól ellenőrzött államháztartás nélkülözhetlen feltételének? Vagy talán a közoktatás körüli intézkedések és az ország némely egyes vidékein életkérdésként föltüntetett vasutak kiépítése és azokra vonatkozó törvények megalkotása lett volna elodázható? (Élénk helyeslés jobbfelől. Nagy nyugtalanság balfelől. Halljuk! Halljuk!) Vagy végre az országos költségvetés évi tárgyalása maradhatott volna-e el?

(Folyt. köv.)

NAPI HIREK.

Kolozsvár, ápril 15-én

— **Negyedéves t. előfizetőinket kérjük, hogy megrendeléseiket lapunkra — a legelőbb postautalványokkal — mielőbb szíveskedjenek megtenni, nehogy a példányok küldésében fenakadás vagy zavar történjen.**

— **Ő felsége a király f. hó 11-én délelőtt 8-órakor megsejmelte a pesti kerületi szőlőterületi tanostályt. Ez 4 lövegből és 2 löszercséből állott Zsitvay főhadnagy parancsnoksága alatt, és a Ludovicum kertjével szemben foglalt állást. Ő Felsége, a honvédség főparancsnoka József főherceg által fogadtatván, az arcvonal előtt ellovagolt, aztán egy löveget előho-**

Szarvas csaplárt. Mit csinál a nemzetőrség? Jól lőnek-e már? Szívöl szeretett Borbálám, tisztellek s csókolak ezerszer s maradok a halálig hű barátod

Lindner Antal.

Adressem: Lindner Antal, káplár urnak a negyvenkilencedik számú Hess gyalog sorozred hetedik századában. Trevisoban.

Borbála ismét összehajtotta a levelet, leoldta fekete selyem fejkendőjét. „Mégis szebb volna” szólott, „ha az alkotmányról volna”. Azután kioltotta ujjával a gyertyát és lefeküdt.

A tanulóknak ezalatt jó dolguk volt. Armhuber Józsefet a kerületi főnök meghívta magához, ki most maga is sokat beszélt a szabadságról. „Ő előre látta, hogy egyszer meg kell nyerni azt” szólott „ő mindig mondta, de Bécsben nem hallgattak rá”.

Egy este József nem volt a Szarvasban, fiéréhez ment, a ki iskolamester volta a hegyen túl, de ott volt Alajos a festő és Borbálát lerajzolta, finomul fekete krétával a fejkendővel, azt gondolta volna az ember megszólal. Egyszerre vendég érkezett. Egy kis zömök ember, hosszú hajjal, bajusz, pofa- és álszakállal, szemüveggel, akadémiai egyenruhában, széles, gallérral és német szalaggal kabátján. Pipáján hosszú német bojtok voltak, gombján német dohánycsók függött. A vendégek mind felállottak, a Szarvascsaplár levette sikkját. Márton a szobafestő rögtön felkiáltott: „hozott isten! hozott isten!” A tanuló kezét nyújtott

zaván, annak kezelését Lipót bajor hercegnek személyesen megmagyarázta. Erre az egész osztályjal tétetett néhány mozdulatot. Az első állás támadást képviselt, melyből asztagtűz adott, a másik állás védő volt, melyből sortűzelés tétetett. A gyakorlás befejezte után ő felsége megelégedését fejezte ki. Egyszersmind ő felsége a honvédtiszt és hadapród tanfolyamban e nap tett látogatása alkalmával Bulyovszky századost magának bemutatván, az általa kidolgozott szőlőterületi szervezet és gyakorlati szabályzat felett, melyek ezelőtt pár nappal nyertek szentesítést, legfelsőbb elismerését fejezte ki.

— **Ő felsége f. hó 13-án d. u. 2 órakor fogadták a magyar-országgyűlés mindkét házának tisztelő küldöttségeit, melyek Gizella főhercegnő ejjegyeztetésének alkalmából tolmácsolók az országgyűlés szerezése kívánatait. Ő felségek kegyteljesen fogadták a küldöttséget, melegen megköszönve az országgyűlés jókívánatait.**

— **Ő felsége a m. kir. igazságügyminiszter előterjesztésére a kolozsvári törvényszékhez Horváth Kálmán itteni albirót bíróvá; Tavaszsi Miklós kolozsmegyei volt törvényszéki aljegyzőt járásbíróvá, dr. Vályi Gábor marosvásárhelyi albirót, pedig ugyanoda törvényszéki bíróvá nevezte ki.**

— **A kir. igazságügyminiszter a segessvári f. kir. törvényszék területén a közhalmi járásbíróskodás mellé bírósági végrehajtót: Kaufman Ferencz n. siki lakost nevezte ki.**

— **A ministertanács f. hó 12. és 13-án a magyar határőrvidék polgárosításának kérdésével foglalkozott. Mint a „H. K.” értesül a magyar határőrvidéki kerületek nem fognak úgy, mint a horvátok, külön vármegyékbe alakítani, hanem a szomszédos vármegyékbe kebleztetnek be.**

— **Dr. Török Aurél, lapunk tisztelt munkatársa, Würzburgban e hó 6-dikán a természet- és orvostani társaság estélyén ismét kiváló érdeklődéssel fogadott előadást tartott az idegek szerkezetéről. Búszkák lehetünk rá, hogy t. hazánkba egy alkalmat sem szalaszt el hogy a magyar tudományosságának külföldön is elismerést szerezzen.**

— **Gr. Eszterházi Kálmán, Kolozsmegye főispánja, e hó 22-dikére hívta össze a bizottmány rendkívüli közgyűlését, a választási előmunkálatok keresztülvitelére.**

— **Tóth Vilmos belügyér nagy beszéde, melynek mai számunk főrovata majdnem egészen szentelve van, oly elkábitó hatással volt az ellenzékre, hogy a szombati Hon még csak kifigurázásához sem mer hozzá fogni, az Ellenőr meg — melynek pedig, mint a német mondja, ist keia Blatt vor's Maul gewachsen — egy egész vezércikkben át sem bír vele mást elkövetni, mint, hogy a hosszú beszéd egyetlen szavát kikapja a textusból s azon lovagol két hasábon keresztül. Csak az a baj, hogy a vesszőparipa, köztudomásúl, csak úgy halad előbbre, ha a lovas viszi őt magát.**

— **Galgóczy Károly, mint lapunk már jelzé, mult szombaton a tanácsház termében „Kolozsvár multja, jelene s jövője” czimmel felolvasást tartott. A felolvasás sulypontját a jövőendő kérdése képezte, mert a mult r a vonatkozó rész Jakab Elek művéből hosszszas idézetből, — a jelen re vonatkozó pe-**

mindeniknek s a mint Alajost meglátta, felkiáltott: „servus barátom!” „Hozott isten!” s egymás karjaiba hulottak. A kerületi biztos ur kérte Alajostól, ki az a tanuló, ő azonban nem ismerte, hanem azt mondta, orvosnak kell lennie, mert sikkján „M” áll. „Egy kupa forintost”, kiáltott Márton a szobafestő, s lassan oda sugott Borbálának: „írja fel a táblára!” „Barátom” kiáltott s egy hatalmasat kortyintott, „isten áltesen!” A tanuló is ivott s szólott: „barátom éltesen téged is!” Ti vidám fiúk vagytok itt! Teremtette, ha a nép mindenütt ilyen volna, kinek tanítók a morest. Éljenek a parasztok! S a tanuló utána kiáltották. „Barátom, hogy is hívjak csak?” szólott Márton a szobafestő, ki mindegyre többet ivott. — „Én doctor Hitzig vagyok” válaszolt a tanuló; „követségben járok Felső-Ausztriába s holnap tovább megyek!” — „Abból semmi sem lesz!” kiáltottak mindnyáján, egy pár napig nálunk maradsz! „Nálam maradhatsz”, szólott Alajos. — „Nem!” kiáltott Márton, „azt a Szarvascsaplár nem enged meg, fenn a vendégszobában fog lakni s nem kell, hogy egy fillért is fizessen! Nemde Szarvas-csaplár?” A Szarvas-csaplár olyan arczot vágott, mint a ki savanyu almába harap s szólott: „no igen, igen”.

(Folyt. köv.)

dig a legújabb népszámlálási adatok kivonatos ösmertetéséből állott. A tudos felolvasó nézete szerint városunknak, ha nem akarja, hogy az erdélyrészi más kisebb városok által túlszárnyaltassék, első sorban gyárvárosra (bőr és butor) kell átalakulnia, virágzásra emelvé e mellett kézműiparát s kereskedelmét is. Nézetünk szerint azonban a végzet nagyon szükmarokkal juttatta városunknak osztályrészebe legnagyobb részét azon elő feltételeknek, melyek azt gyárvárosra kvalifikálhatnák s hivatása első sorban nem is ebben, hanem abban keresendő, hogy tovább is s még fokozottabb mérvben az erdélyrészi szellemi kultúra központja legyen. Sajnáljuk, hogy a tudós szerző, különben nagy gondot fordított az érdekes felolvasásában a kérdés ezen ágának fejtegetését teljesen mellőzte, mert nézetünk szerint az az egyetlen tér, melyen haladva, városunk újra, de csak is ez értelemben „kínese” Kolozsvár lehet.

— Az új ipartörvény értelmében az eddig fennállt czéhek 3 hó alatt megszüntetendők; s helyükbe az önkényes csatlakozáson alapuló ipartársulatok lépnek. Oly ipartársulatok létesítését elősegíteni a miniszter a hatóságokat fel is hívta, a mint lapunk közelebbi számában említettük. A czéheknek az átalakulást megkönnyítendő a helybeli kereskedelmi kamara azon helyesnek mondható intézkedést tette, hogy az ipartársulatok számára szerkesztett minta-szabályokkal ellátott minden czéhot.

— Gerecsné, operánknak közkedvességű tagja ma lép fel utoljára a „Fekete Dominó”-ban. Távozó dalművésznőnk a kolozsvári operának mindig fővezényelő képezt, s így közönségünk a mai est iránt bizonyynyal nem lesz közönyös.

— A gyermekek öröme már magában kedves jelenség, annnyal inkább, ha abban találják örömeiket, hogy jót tesznek. Hancz György és Bréver János, derék polgártársaink gyermekei tegnap délután valódi örömmünepélyt rendeztek magoknak s a felbőjtötteknek is, midőn a most szervezés alatt álló árvaház javára mintegy 160 apró nyereség-tárgyat gyűjtve magok és ismerőik között, számos gyermek és felnőt s az árvaház megbízottjának jelenlétében végrehajtották a sorshuzást. Az öt krajczáros jegyekből annyi kelt el, hogy az árvaháznak 45 frt 15 krt adhattak át, de talán még ez összegnél is nagyobb értéke van a gondolatnak és a kedvnek, melylyel azt végrehajtották. Vajha minél több ily szép ünnepeket jegyezhetnénk föl polgárságunk köréből.

— A budai állományomda — írja az „U.” — igen czélszerűen van a bécsi „Hof- und Staatsdruckerei” mintájára berendezve; különösen könyvomat osztálya meglepő. Szébbnél szebb térképek és tanodai rajzok készülnek itt. Most jelent meg Magyarország adminisztratív térképe 4 iven és Erdély topographiai térképe 25 iven. Készül a magyar birodalom relief-térképe is, melyen a hegyek és emelkedések pontos arányban domborodnak ki; e térkép sokkal pontosabb és részesebb lesz annál, mely külföldön készült az osztrák-magyar birodalom területéről. Készülőben vannak a növények természeti önyomatai is (Naturseibstdruck), melyek kiállításra ugy történik, hogy a növény két ólomból a közé helyeztetik és sajtó alá vonatik; ekkor a növénynek minden domborodása, levelei és szirmainak minden erecskéje az ólomból lenyomatot hagy maga után; most a két ólombólra galvanizált réz bocsáttatik, mely az erecskéik mélyedéseit kitölti. Ezen rézlemezek egyike adja a növény egyik, másika annak másik oldalát hü lenyomatban. Ily önyomatok pótolják azután a száritott növényeket a tanításnál. — Igen szépek a tanodai rajzok is. Pl buzaszem átmetszete oly nagyságban ábrázoltatik, mint az ember feje; ki vannak rajta tüntetve a korpabéjak, a liszt-sejtek stb. Ily tanszerek mellett aztán eredménydus lesz a tanítás és könyvnyű a tanulás. — Fájdalom, az állományomda jól díjazott személyzete csaknem általában német egyénekből áll; de hol vegyen a kormány magyar szakértőket? midőn a magyar ember azt hiszi, hogy elég a mesterembernek, ha nagy nehezen írni, olvasni tud; holott a német fiu négy elemi és 6 vagy legalább 3 reáltanodai osztály bevégezése után megy mesterségre.

— A m.-keleti vasut Nagyváradi-kozsári vonal, 12 óra helyett, hajnali fél négy órakor érkezett meg, mert Egereknél megint rokkánás történt s a vonatnak meg kellett állapodni. Kolozsvárról vészjelzés folytán azonnal segélyvonat sietett a hely színére, mire azonban megérkezett: az ügyesen alkalmazott segély folytán a pálya annyira helyrehozott, hogy a vonat nagy ovatossággal áthajthatt a súlyedések helyen.

— Az egri érsek 40.000 fto ajánlott fel egyházmegyei czélokra és templom építésére.

— Magyar cigányok a tengeren tul. Cigányaink hire már Amerikába is áthatott. Ugyanis a Loc Corr. szerint Horváth Marci, a budai zenekar vezetője a newyorki Olympiaszínház igazgatóságától kapott meghívást „ven-

dégszereplésre.” A feltételek amerikaiassak; ugyanis: 200 dollár esténként, teljes ellátás, szabad menet és térít jegy Havre-ból.

— Schaufert, az ismert német drámaíró, aggasztóan beteg s újabb hírek szerint felgyógyulásához a legkisebb reményt sem lehet könni. Schaufert két drámát s egy vígjátékot kezdett újabban, de ezek valószínűleg befejezetlenek maradtak.

— Fogarassy püspök ő excája, az alatta álló r. cath. egyházaknak elrendelte, hogy minden egyházi vagyon a Victorinánál biztosítottassék tűz ellen.

— Piat Felix, a párisi commune volt tagja, egy brüsseli színházigazgatójának, „A párisi commune” című öt felvonásos, prologgal, epiloggal bővített nagy drámát adott el. Ez Brüsszelben nagy port ver, miután semmi kétség, hogy abban a szerző hevesen fog kikelni a commune ellenségei ellen.

— Érdekes lelet. A Klosterneuburg alatt fekvő erdőben, mely most irtás alatt van, az ottani erdősz egy fatörzs alatt két egy forintos bankok készítésére szolgáló kőtáblát talált, a táblákon vésv olvasható: „Pest, 1849. márt. 1.” és pedig az egyik magyarul, a másik németül volt írva. Nem messze egy másik fatörzs alatt a sajtókat is meglették, melyek faalkot-részei ugyan teljesen elrothadtak, de a vasrészek jó karban voltak. Az egész lelet az ottani kerületi törvényszéknél tétetett le.

— Ghyezy Kálmán, az Ell. szerint kijelentette a baloldali körben, hogy jövőre teljesen visszavonul a politikai működés teréről. E vesztesség nemcsak a baloldalé, mely ez által az a vezérét veszíti el, ki vaadói szellemi kapacitása által talán egyedül volt e pártban képesítve a magasabb politika küzdterén méltóan megállni, hanem az egész országé s így pártunké is, mert fényes tehetségei, nagy tudománya és higgadtsága előnyös különbséget tesz közte és a baloldal többi tagjai között. — Somssich Pál, az alsóház érdemes elnöke szintén visszautasítja a riagicziai v. kerület kérését, hogy a jelöltséget a jövőre is fogadja el. Vajha e határozatot venné vissza mindkét capacitás.

— K. Jászay Mari asszony tehetségének méltó elismeréssel adózik a „Föv. Lapok” Kassainé második fellépte e hó 12-én Lear királyban történt. Goneril hálás szerepét Kassainé asszony játszotta, s egyszerű, kifejezetlen szavai halanunk valódi élvezet volt, Paulainé asszony fülsértő álpathosa után. E fiatal színésznő, ha szép természeti adományait tanulmányal párosítja: díszére válik színpadunknak — írja a nevezett lap.

— A Bécsben lakó bajorok Gizella főhercegnő és Lipót herceg eljegyzésének alkalmából üdvözlő feliratot intéznek a fiatal jegyesekhez, s Lipót herceget egy művészi kivitelű s nemes ércből készült Germánia szoborral lepik meg. A szobor talapzatát a német birodalmi, bajor és osztrák czimerek fogják díszíteni, borostyán-koszorúval övezve s a szalagon ama csaták és ütközetek nevei lesznek olvashatók, melyekben a bator és vitéz herceg részt vett. A főhercegnő eljegyzésének alkalmából a főhercegnő védnöksége alatt álló „Gizella-egylet” elnöke távirati uton tudatta az egylet szerencsekívánatait, mire a főhercegnő kamarás főnöknője által táviratilag mondott az egyletnek köszönetet.

— Dumas földi maradványainak eltemetése kedden ápril. 16-án fog Villero Corretben véghez vitetni. Az írók társulata kijelölte már azon küldöttséget, mely a gyász-tisztességnek jelen lesz: Lapante Armand, Zaccane és Lapommeray lesznek jelen Gonzales Manó fog a társulat nevében bucsu-gyászbeszédet mondani.

— Egy kihalt város. A „Sentinella Bresciana”-nak írják Chiariából, (Lombardia) hogy ott a föld egy méternyi mélységében kipusztult városra leltek. Biondelli tanár vizsgálata szerint a város a sennomannoké volt s még a római kort is meghaladja. A városban már is 17 csontváza találtak. Olaszokban ez eltemetett várost találták meg, s ez a régészetre nézve igen érdekes lelemény; de szintén nevezetes az is, hogy Kaliforniában a Grász Valley környékén több év előtt aranya találtak s e helyen pár hónap alatt Meadow; Lake City emelkedett s már 4000 lakóval bírt. Nehány hó előtt kitűnő, hogy az ércek nem eléggé fizetnek, felkerekedett az egész lakosság s odahagyta a várost, mely most pusztán lakatlanul áll s végmegsemmisülésnek sem élébe. Utasak, kik arra jártak, mondják, hogy igen sajátságos benyomást gyakorol az emberre, ha ezen odahagyott városon keresztül-megy.

— Katona nem lehet statista. A budai katonai parancsnok rendeletet bocsátott ki, hogy katonák a szinkáznál statistáknak használtathassanak.

— A szabadalmazott dunagőzhajózási társulat nagy előkészületeket tesz a bécsi világkiállításra. Tizenegy gyorshajó fog Linz, Bécs és Pest között közlekedni; ezek között egy királyi yacht is lesz. E hajók közül kettő már épül az ó-budai hajógyárban, és mint mondják,

eleganciában és gyorsaságban eddig fölül nem mult szerkezetűek lesznek.

— Tűz cronika. A tavaszi szeles idők rendes kísérei az égések. Az idén a szokott-nál is több jutott ki ugylátszik, mert igen sűrűn érkeznek az ez iránti tudósítások. Pater, Banyaik, Héviz (pár hó alatt 3-ad ízben) Uraj, Enyed, Szászváros, Borsómező, Doboly, Szotyör, Bányabükk, Kucsuláka, Várhely, N.-Csűr, (rövid közzel 5 ízben) N.-Ajta, Sárpatak, Szépes, Füged, Sáros, Pálfalva, Somos, Zsombor stb. kisebb nagyok mértékben látogatattak meg. Tegnap hire járt, hogy a közeli Kajántó ég és menthetetlen.

A szerkesztő postája.

— Csikvári Jákó urnak, ibi ubi. A rendelkezésünk alatt álló tiszteletpéldányokat r. munkatársaink annyira igénybe veszik, hogy jelenleg többel nem rendelkezhetünk.

— A Quousque tandem.. fájdalom már idejét multa, pedig ugyancsak jó szölgálatot tehet vala annak idején. Mäskor, ha szerencsénk lehetne az ilyenü közleményekhez korábban: igen nagy köszönettel vennök.

— A Papp Miklós viselt dolgaíról beküldött cikket a tisztelt beküldö engedel-mével, félretettük. A „Kelet” lehet kiméletlen is a párt érdekében tett támadásaiban, de a szerkesztő személyének a mostanihoz hasonló megtámadtatásával szemben saját önérzete tiltja, hogy hasonló fegyverekkel éljen. Ha majd végét látjuk P. M. „vezér”-cikkeinek: a szerkesztő majd megfelle magáért.

KÖZGAZDASÁG.

Kenyérsütési kísérletek.

(Folytatás.)

(G. V.) A belső dobot eleinte ritkábban, később sűrűbben forgattuk, nehogy a kenyér egyeulőtlenül süljön, mert a fűtőajtóval szemközt eső koronyrészek, a tűz természetes huzatjánál fogva a legnagyobb hevítésnek vannak kitéve. Feltűnő s talán a tulgyorsan fejlődő hőségnek tulajdonítható, hogy a betevés után azonnal a tészta felsőrésze felszivatik, megpre-dez és az alsó résztől különválni törekszik. A nagyon szellős és a gyakori ajtónyitogatás által még inkább és folytonosan hűtött műhelyben is nagyon észrevehető volt a hőmérsék növekedése, mely a tűzéssel egyenlő lépést tartott. Volt ugyanis a kezdetleges hőmérsék

4 óra 35 perczkor 12° R.

4 óra 50 perczkor 13° R.

5 óra 5 perczkor 14° R.

5 óra 20 perczkor azaz betevéskor 15° Reamur.

A kenyereket többször megtekintettük a lehető legnagyobb sietséggel, mert a kisülés idejére nézve szinte nem bírtunk megbízható adattal, minden nyitogatás természetesen leg-alább is annyi perczrel hátráltatja a kisülést. A műhely hőmérséke következőleg növekedett:

5 óra 35 perczkor 16° R.

5 óra 50 perczkor 17° R.

ez időtől fogva szállt és 6 óra 5 perczkor a hőmérő 16° R. mutatott. A kenyér kivétele 6 óra 15 perczkor történt és ekkor kályhánk-nak egy előre látott hátrányát észleltük. Az aránylag magasra kisült kenyereket ugyanis a szük ajtónyíláson csak erőszakosan lehet ki-venni oly formán, hogy a felső korongot le-nyomjuk, mi természetesen többször ismételve korántsem szolgál a szerkezet javára, mert a korong elhajlik, sőt tán el is törhetik. 6 óra 15 perczkor a hőmérsék már csak 15° R. tett. A sütsi idő ez uttal 55 percze rugott: a begyújtástól a kenyér kivételéig 1 óra 40 percz telt el; elfogyott hat font közsén.

A forró kenyér sulya 16 $\frac{1}{2}$ fontot tett, mely teljes kihüléskor 15 $\frac{1}{2}$ fontra szállt.

A kisülés tökéletes volt, a felső héj el-váltnak, repedezettnek mutatkozott, az alsó s oldalhéj szép zsemlesziennel bírt.

Folyt. köv.

Gabonaár Kolozsvártt, ápril 15-én.

(Alsó a. mérő, középpár.)

Tisztabúza frt. 10 kr. Elegybúza 4 frt. 10 kr. Rozs 3 frt. 6 96 kr. Arpa 3 frt. — kr Zab 1 frt. 70 kr. Törökbúza 4 frt 20 krat Pityóka 2 frt. 70 kr. Marhahús fontja 22 kr.

A deézsi piac árai ápril. 11. 1 mérő tisztabúza, ausz. mérője, 5 ft 80 kr. elegybúza 5 ft 40 kr., rozs 3 ft 80 kr., törökbúza — ft — kr., zab 1 ft 36 kr, széna mázsája 2 ft 40 kr. Egy öl fa 36 hüv. hosz-szu 10 ft. — kr. marhahús fontja 18 kr., kony-haliszt 9 kr. — kr. borsó 20 kr., lencse 20 kr. paszuly 26 kr.

A beszerzei piac árai ápril. 11. uszt. mérő Búza 5 ft 40 kr., elegybúza 5 ft — k. rozs 4 ft 60 kr. kukorica — ft

— kr. Zab 1 ft 60 kr. pityóka 2 ft 90 kr. Egy mázsa szalonna — ft — kr. Egy icze disznózsír 60 kr. Egy kupa borsó 20 kr., len-cse, iczéje 28kr. paszuly, iczéje 20kr. Egy mázsa kenyérliszt — frt. Egy font marhahús 18. Egy mázsa széna 1 frt 80 kr. Egy öl tűzi-a kemény 7 ft 50 kr.

A szamosújvári piac árai ápril 11-ről, alsó ausz. mérője. Tisztabúza 5 ft. 80 kr. rozs 4 ft 10 kr. Elegybúza 4 ft 60 kr. Zab. 1 ft 60 kr. Széna köve 2 ft — kr. Egy öl fa 36 hüv. hoszsu 14 ft — kr. Egy font faggyugyertya 40 k. Marhahús fontja 20 kr. Konyhaliszt — ft 11 kr. Lencse kupája 20 kr Paszuly kupája sir fontja Burgonya, mérője 2 fr 40 kr. Disznóz 16 kr. 76 kr.

A n.-enyedi piac árai ápril. 11. a. ausz. mérő tisztabúza 5 ft 20 kr. rozs 3 ft 50 k. elegybúza 4 ft 20 k. zab 1 ft 70 kr. Szé-na 1 ft. 90 k. Egy öl fa 36 hüv. hoszsu 11 frt — kr. Marhahús fontja 20 kr. Konyhaliszt 10 kr. Borsó mérője 20 kr., lencse 24 kr. paszuly ft 16 kr. —

Klimatás a magyar keleti vasut üzleti bevételeinek nagyváradi-kozsári vonal, 20 métföld, és gyulafehérvári- m.-vásár-helyi vonal 15 métföld.									
1871		1872		1873		1874		1875	
(ületi vonal 20 métföld)		(ületi vonal 20 métföld)		(ületi vonal 20 métföld)		(ületi vonal 20 métföld)		(ületi vonal 20 métföld)	
Utassok száma		Utassok száma		Utassok száma		Utassok száma		Utassok száma	
Poggyász-, gyors- és teherárak vámmázsa		Poggyász-, gyors- és teherárak vámmázsa		Poggyász-, gyors- és teherárak vámmázsa		Poggyász-, gyors- és teherárak vámmázsa		Poggyász-, gyors- és teherárak vámmázsa	
szé- mélyekét		szé- mélyekét		szé- mélyekét		szé- mélyekét		szé- mélyekét	
ft. kr.		ft. kr.		ft. kr.		ft. kr.		ft. kr.	
összesen		összesen		összesen		összesen		összesen	
76108		69114		70944		68107		106497	
14745		15147		15041		1581		1581	
20076		27687		24961		2001		2001	
34830		42860		43002		3538		3538	
31659		222985		28153		22		22	
44749		46815		42591		26		26	
69114		70944		68107		106497		106497	
15041		1581		1581		1581		1581	
24961		2001		2001		2001		2001	
43002		3538		3538		3538		3538	
28153		22		22		22		22	
42591		26		26		26		26	
70944		68107		106497		106497		106497	
1581		1581		1581		1581		1581	
2001		2001		2001		2001		2001	
3538		3538		3538		3538		3538	
22		22		22		22		22	
26		26		26		26		26	
106497		106497		106497		106497		106497	
1581		1581		1581		1581		1581	
2001		2001		2001		2001		2001	
3538		3538		3538		3538		3538	
22		22		22		22		22	
26		26		26		26		26	
106497		106497		106497		106497		106497	

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Ápril 15-én 5%. Metalliques 100 fr 63.50
Kamat—. 5%. Nemzeti kölcsön 100 frt.
69 50 1860. Kölcsön 101.— Bankrésztvény
826 — Hitelintézet részvények 332.75.
London 10 ft. st. 110.60. Ezüst 108.25.
Cs. kir. arany 5.31. Napoleondor 8.83. $\frac{5}{10}$
Urbéri kötvények: Magyarországi 81.50.
Temesi 79.—. Erdélyi 77.—. Horváthországi —.

Felölös szerkesztő Szász Béla.

Nyilttér*)

Idegenek névjegyzéke

Biasini szállodájában Kolozsvártt, ápril. 12-án.

Szimunyi János, Sz.-Ujvárról. Nagy Mik-lós, Gy.-Fehérvárról. Sombori Elek, birtokos Deésről, Tasnádi István, postamester, Kabos Dezső B.-Hunyadról. Valter Károly, csipke-kereskedő Pestről. Es

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. k. Pénzügyminisztérium f. é. marcius 17-ről 12877 sz. alatt kelt rendeletéből érkező adatnak.

I. a kolozsi k. uradalom kolozsi mezőgazdasági részei, melyek állanak:

- 162¹/₂ hold szántóból
- 339¹/₂ hold rétekből
- 179¹/₂ hold legelőből
- 2¹/₁₀ hold szőlőből
- 15¹/₂ hold terméketlenségből, kerek számmal tehát 700 hold különféle művelési területekből, hozzá tartozó mezőgazdasági és laképületekkel együtt.

II. ugyanazon uradalom kolozsi korcsmárlási joga hozzá tartozó 2 fogadóval és egy mészárszékkal és vágóhíddal.

Mindkét bértárgy használati kezdete folyó 1872 évi szeptember 1-ső napjára esik.

A mezőgazdasági bérlet hat évre, a korcsmárlási jog bérlete ellenben csak három évre állapítatik meg, oly további megjegyzés mellett, hogy a korcsmárlási jog minden évi Szentgyörgy napjától Szentmihály napjáig bezárólag az uradalmat illeti, azon kívül pedig közösen a helység lakóival gyakoroltatik.

Mindkét bértárgy bérbeadására f. é. június hó 10. reggeli 9 órája tüzetik ki árverési határnapul oly megjegyzés mellett, hogy addig írásbeli ajánlatok is elfogadhatók.

A szóbeli árverésnél az eddig elért béreredményekhez képest a mezőgazdasági birtokra nézve évi 2000 ft, a korcsmajagra nézve pedig évi 1800 ft fog vétetni kikialtási árul.

Írásbeli ajánlatokhoz az ajánlott bérösszeg 10⁰/₁₀ ja csatolandó bánatpénzül, a szóbeli árverésnél ellenben az említett kikialtási ár 10⁰/₁₀ ja adandó át olyanok az árverési bizottmányok.

Mindkét bértárgy egymástól elkülönítve fog árvereztetni.

Írásbeli ajánlatokban határozottan kijelentendő, hogy a mezőgazdasági bértárgyakat illetőleg mennyi ígértetik egy holdért, s hogy tehát így számítva mennyi ajánlatik az egész mezőgazdasági bérlettárgyért.

A szóbeli árverés bevezetésével ezen felszámítás a legnagyobb ígértet alapján az árverési bizottmány részéről legottan fog kieszakóztatni, és az árverési jegyzőkönyvbe beiktatani.

Írásbeli ajánlatok 50 kros bélyeggel látandók el, és megemlitendő bennök, hogy ajánlkozó a feltételeket valamint a bértárgyat ismeri.

A bérbe vevéstől ki vannak zárva hátralékban álló régi bérlők, továbbá kik gondnokság vagy csőd alatt állnak. vagy nyereség vágyból eredő büntényért elítéltek vagy kereset alatt állnak.

Az összes épületeket tűz ellen biztosítani és időről időre tatarozni, valamint folytonosan jó karban tartani bérlők kötelesek.

Az állami adót és a földterhermentesítési járulékot a kincstár fizeti; minden egyéb a birtok után járó terhek minden leszámítás nélkül a bérlőt terhelik.

Minden bérlet vállalkozó tartozik bérletképeségét és kielégítő vagyon állapotát hatósági bizonylat által igazolni.

Ajánlattevők a bánatpénz befizetésével ajánlatuk keretén belül a kincstárnak azonnal lekötelezvék, a kincstár lekötése ellenben csak a külön szerkesztendő hasznabéri szerződés jóváhagyásával veszi kezdetét.

Utóajánlatok nem fogadhatók el, és alhasznabérletnek nincs helye.

A bérbeadási árverés helyt Kolozson fog megtartatni.

Írásbeli ajánlatok az árverés napjáig vagy előírt k. jószágigazgatóság, vagy a deési k. gazdasági hivatalhoz adhatók be, hol mind két helyen a hasznabéri feltételek illetőleg szerződési pontozatok is a hivatali órákon belül minden nap betekintethők.

Kolozsvárt, 1872. April 9-én.

A m. k. jószágigazgatóság.

1235. 1872.

(147)

(2-3)

Hirdetmény.

Tordamegye főispánja, br. Kemény György folyó ápril-hó 25-én délelőtti 9 órákor Szász-Régenbe tartandó rendkívüli bizottmányi ülésnek össze-hívását megrendelvény:

A Tordamegyén kívül lakó bizottmányi tagokat a megjelenésre tisztelettel felhívom.

Tárgyai lesznek: Törvényezikkek kihirdetése, leiratok, rendeletek, átiratok, indítványok s több keblü ügyek elintézése.

Tordamegye alispánjától.

Tordán, 1872, április 12-kén.

MIKSA ELEK, alispán.

NEM HIVATALOS.

(141)
(142)
(143)
(144)
(145)
(146)
(147)
(148)
(149)
(150)
(151)
(152)
(153)
(154)
(155)
(156)
(157)
(158)
(159)
(160)
(161)
(162)
(163)
(164)
(165)
(166)
(167)
(168)
(169)
(170)
(171)
(172)
(173)
(174)
(175)
(176)
(177)
(178)
(179)
(180)
(181)
(182)
(183)
(184)
(185)
(186)
(187)
(188)
(189)
(190)
(191)
(192)
(193)
(194)
(195)
(196)
(197)
(198)
(199)
(200)

(139)
(140)
(141)
(142)
(143)
(144)
(145)
(146)
(147)
(148)
(149)
(150)
(151)
(152)
(153)
(154)
(155)
(156)
(157)
(158)
(159)
(160)
(161)
(162)
(163)
(164)
(165)
(166)
(167)
(168)
(169)
(170)
(171)
(172)
(173)
(174)
(175)
(176)
(177)
(178)
(179)
(180)
(181)
(182)
(183)
(184)
(185)
(186)
(187)
(188)
(189)
(190)
(191)
(192)
(193)
(194)
(195)
(196)
(197)
(198)
(199)
(200)

„Wiener Commissions-Bank“

VÁLTÓIRODÁJA

Kohlmarkt, 4-dik szám — kibocsát

vétel-jegyeket

az alább feljegyzett sorsjegy-csoportokra, s ez összeállítások már azért is a legelőnyösebbek közé számíthatók, mert minden ily vételjegy tulajdonosának alkalom van adva, minden fő- és melléknyereményt egyedül megnyerhetni s ezen kívül

aranyban 30 frank és bankjegyben 10 forint kamatban részesülhetni.

A. csoport. (Ezenként 16 húzás.) Havi 10 forint részletfizetés. — Az utolsó részlet lefizetése után minden résztvevő kövekező 4 sorsjegyet kap:

egy 5%-kos 1860-ki 100⁰/₁₀forintos államsorsjegyet. Főnyeremény 300,000 frt. s a sorozatos sorsjegyet 400 forinttal viszaváltatik,

egy 3%-kos török császári 400 frankos államsorsjegyet.

Főnyeremény 600,000, 300,000 frank valószínű aranyban.

Egy hrcz. braunschweigi 20 talléros sorsjegyet.

Főnyeremény 80,000 tallér minden levonás nélkül.

B. csoport. (Ezenként 13 húzás.) Havi 6 forint részletfizetés. — Az utolsó részlet lefizetése után minden résztvevő kövekező 3 sorsjegyet kap:

egy 3%-kos török császári 400 frankos államsorsjegyet. Főnyeremény 600,000 frank valószínű aranyban,

egy hrcz. braunschweigi 20 talléros sorsjegyet. Főnyeremény 80,000 tallér minden levonás nélkül,

egy szász-meiningeni sorsjegyet. Főnyeremény 45,000, 15,000 frt. délnémet ért.

Videki megrendelések pontosan és utóvót mellett is eszközölhetnek. — Nyereménylisták a huzások után bérmentesen — ingyen küldetnek meg. (149) (1-30)

(148) Fűrdő-idegy megnyitása. (2-3)
A tapasztalt gyógyhatásáról ismert, tes korondi fűrdő-idegy folyó év június 15-én megnyitják; szállások iránt rendelkezhetni Maros-Vásárhelyt, orvos Vajna János uránál, egész július 1-ső napjáig, azonnal Korondon a fűrdő-idegyigazgatóságnál, hol a megrendelések bármely időben teljesíthetnek.

(114) CEMENT!!! (9-10)
Kufsteini!!!
Egy mázsá 2 frt 55 kr.
Húsz mázsán alól nem adatik.
Karváz Gyula.

Legujabban megjelentek és Stein János könyvkereskedésében Kolozsvárt kaphatók:

Helység névtár.

A királyhágón inneni rész

(Erdély)

községeinek betűrendes névtára.

A közigazgatási és legújabb törvényszéki felosztás szerint, a postakerületek, adóhivatalok és az orsz. vásárok kimutatásával.

Hivatalos adatok után összeállította B. L.

Ára 1 frt. 50 kr.

Ezen 10 nagy ivre terjedő munkával, a melyben az eddigi hasonló munkákban előforduló hiányok gondosan pótolva vannak, nem csak hivatalnokoknak, hanem általában minden ügyes-bajos embernek egy nélkülözhetetlen kézikönyv van nyújtva, a melynek becsét főleg azon körülmény emeli, hogy a helység-nevek az Erdélyben divó mindhárom nyelven előadva s a betűrendben akármely elnevezés alatt feltalálhatók. Általában oly mű ez, a mely az állami életben előfordulható bármely körülmény közt pontosan kijelöli a községek politikai, törvényszéki, adóhivatali, továbbá utolsó postai hovatartozását, s a hol orsz. vásárok szoktak lenni, ezek napjait is kimutatja.

A rónák vésze.

Vázlatok a betyár életből.

Összefüggésben a szegedi bűnkronikával. Irta Tótvölgyi Titusz. Képekkel.

Ára 1 frt 20 kr.

Kalmár és báró.

Freytag Gusztáv regénye.

Németből. Harmadik kiadás. 2 kötet ára 2 frt.

Az első magyar általános biztosító társaság

KOLOZSVÁRI FŐÜGYNÖKSÉGE VEZETÉSÉT

alóírt „hitelbank és zálogkölcöntársulat“ vette át.

Azon kijelentéssel hozzuk ezt köztudomásra, hogy egész törekvésünk oda lesz irányozva, hogy e minden tekintetben elsőnek nevezhető hazai biztosító társaság iránt, az eddig tapasztalt általános bizalmat, gyors, pontos és méltányos eljárással fentartsuk s kiérdemeljük.

Van szerencsénk tehát a t. közönséget teljes bizalommal értesíteni, miszerint társulatunk biztosításokat elvállal:

tűzveszély,

jégekárak és

szállított javak veszélye ellen, valamint

az emberéletére, minden módozatokban (haláleset, kiházásítás, agg-kor biztosítás, azonnal kezdődő vagy elhalasztott évjáradékokra) a

iegkedvezőbb feltételek és olcsó díjak mellett.

A társasági alaptőke, díjtartalék és nyereség tartalék tőkében 10313,738 ft és 13 krt bir biztosítéki alapul.

Részletes felvilágosítással szolgál s ajánlatokat elfogad a társaság számos ügynöke a vidéken, valamint itt a központban a főügynöki iroda, a mely a hitelbank helyiségében van elhelyezve. (Főter 2. sz.)

Alkalmos pontokon szívesen állítunk még új ügynökségeket s erre vonatkozó ajánlatok tételére felhívjuk a vállalkozókat.

Együttal van szerencsénk kijelenteni, hogy a m. általános földhitelrészvénytársulattal kötött egyezményünk alapján képesek vagyunk telekkönyvezett birtokra törlesztési kölcsönrel szolgálni, a melynek feltételeiről a t. ügynök urak bővebb felvilágosítást adni s az ajánlatokat elfogadni készek.

Kolozsvárt, april hóban 1872.

(151)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Funda